

SLOVENSKI NAROD.

Izključno vsak dan, izjemno ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

O političnem sedanjem položaji.

Na Dunaji 10. decembra.*)

Izid glasovanja v zadevi banke za avstrijske dežele v državnem zboru, kakor tudi glasovanje o Lienbacherjevem predlogu v gospodskaj zbornici sta še vedno predmet razglaševanja avstrijskih političnih časnikov vseh strank. Ustavoverci mislijo, da so dosegli ogromne uspehe v obeh zbornicah — pri tem bobnajo še, da je le Taaffejev zistem zakrivil požar nesrečnega gledališča na Schottenringu. Pišejo torej tako samosvestno o ministerski krizi, kakor da se je ustavovercem sestava novega ministerstva uže ponudila. Glas o ministerski krizi prešel je na čuden način tudi v nekatere poljske in česke časopise. „Gazeta Narodowa“ od 17. t. m. naštel je celo uzroke, zakaj da meni Taaffe odstopiti. Glasovanje o Lienbacherjevem predlogu je Taaffeja baje zaradi tega potrló, ker se je nemškim konservativcem zavezal bil, da bode svoj vpliv v to vporabil, da gospodska zbornica sprejme Lienbacherjev predlog; debata o banki za avstrijske dežele in glasovanje o Herbstovem predlogu znači baje, da je ministerstvo na krivej poti ter da je „nezaupnica“ zaslužena. Slednjič se je baje grof Taaffe tudi pri cesarji zameril, ker mu je napačno poročal o požaru „ringtheatra“.

Kar se tiče prvega uzroka grof Taaffejeve ostavke, je prav brez podlage. Za Lienbacherjev predlog se sedanja vlada nikoli nij zavezala; kajti gotovo nij misliti, da bi ona ne bila vporabila svojega vpliva pri onih dostojanstvenikih, ki glasujó, kakor je ministerstvu in posebno dvoru ugodno. Ako je zopet

*) Po naključbi zakasmeno.

propal predlog Lienbacherjev, nij to nezaupnica ministerstvu — kajti predlog nij prišel iz inicijative vlade — ona se zanj tudi nikoli nij engajevala.

Kar se tiče glasovanja o banki za avstrijske dežele, oziroma predloga Herbstovega: naj se izvoli odbor za preiskavo dotične zadeve, tudi v tem ne more nihče zazreti nezaupnice vladi, kajti efekt glasovanja bil je negativen — predlog Herbstov je vender propal. Da je bilo ravnotežje glasov — 151 proti 151 — to je za vlado malo kritično, a kritičen položaj nastal je le slučajno. Glasovanja so se zdržali 4 ministri, izmej Čehov manjkalo je pet poslancev, — izmej poljskih poslancev dr. Rappaport nij mogel glasovati, ker je zastopnik te banke, Josef Krzysztowicz ima, kakor se „Gaz. Nar.“ ironično izrazuje, „predsedovati“ doma, Fedorowicz je „slučajno“ izostal, Tyszkowski se je radi predloga o slovanskih Šlezijcih sprl s poljskim klubom, ter je navadno doma, Kaminski je bolan, baron Goedel in Gudenau zdržala sta se glasovanja, — prvi kot bivši, drugi kot zdanji upravni svetnik banke. Manjkalo je tudi nekaj bukovinskih in dalmatinskih poslancev, ker so nekateri „morali“ izostati zaradi zajčjega lova, drugi pa radi bolezní. Od avtonomistične stranke manjkalo je slučajno katic 30 poslancev, levičarji pa so bili razen sedmih vse zbobnali. In zanimljivo je gotovo tudi, da je nov središnji klub glasoval proti Herbstovemu predlogu, akoravno njih organ „Vaterland“ ne kaže nobene simpatije do imenovane banke.

Da bi bil Taaffejev zistem zakrivil nesrečo na škotskem ringu, je bedasta insinuvacija.

Taaffe je dal koj po požaru gledališča v Nizzi strogo povelje, da se imajo preiskati vsa gledališča, ter odpraviti vsaka nevarnost za življenje iz istih. Več nij mogel storiti! Ako je policija na Dunaji pokazala svojo ogromno nezmožnost, ako sta staviteljski urad in dunajski magistrat zanemarila svoje dolžnosti, je to krivda največ prejšnjega zistema, kajti vse osebe iz prejšnje dobe ministerstva so na čelu imenovanim uradom. Taaffe ima sedaj pač priliko, strogo pomesti smeti iz prejšnje dobe.

Da bi ne bil policijski predsednik Marx nalezal ministerskega predsednika, gotovo cesar ne bi bil napačno poučen o groznej katastrofi. Marx pa si je skopal sam jamo, v kojoj se bode v kratkem času sam zvrnil, — on je jeden glavnih matadorjev iz prejšnje dobe.

Iz vsega sledi, da ministerstvo nijma uzroka dati demisijo, da bode grof Taaffe moral slednjič jedenkrat strogo vajeti svoje vlade napeti, ter uničiti lehkomišelnost iz prejšnje dobe obstoječih uradov, — a glaven nauk sledi za avtonomiste: da naj se provede stroga organizacija v vseh klubih česnice, naj se odstrani nebriljivost pri nekaterih avtonomističkih poslancih, kajti inace se prav lahko iz samih lehkomišelnih slučajev uresniči emfatičen Neuwirthov izrek, da „sodni dan za Taaffejevo ministerstvo nij več daleč“.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. decembra.

Zbornica za zbornico se zapira, poslanci odhajajo na počitnice za kakih štirinajst dnij,

Listek.

Vasilij Vasiljevič Vereščagin.

Z Dunaja, 20. novembra 1881.

(Konec.)

Slika „Ranjeni“, srednje velikosti kaže celo vrsto priprostih kmetskih voz, nekaterih z lestvicami, drugih lesami, odkritih in zakritih, upreženo je po par volov s telegami, pred vrsto voz koraka na glavi in komolci ranjeni vojak, na strani voz stopajo lahko ranjeni, v vozeh pa se peljejo težko ranjeni. Tudi jeden vol krvavi iz ušesa, mej vojaki ranjenci klaverno in pobit lazi pes . . .

Prekrasna je „Bojna straža pri Ruščuku“, pri kateri se zatemnelo oko o lepoti zelenja, o vodnej planjavi Dunava razvedri. Na vzvišenem mestu stoji kozak, visoka tenka postava v visocih škornjih, dolgim plaščem, pokrit z visoko kozaško kapo iz kožuhovine, na vrh z rudečim suknom. Zasajen je

v zemljo visok obeljen drog, ki ga podpira drugi krajši, krivo zabit v zemljo. Na desnej in levej stojita navpik dve smoljeni baklji. Spodaj pa sedi drugi kozak ter šiva nekaj belega; tretjega kozaka, ki spi, vidita se samo nogi. Ozračje je čarobno svetlo: v daljavi na drugem obrežji Dunava videti je vrsta hiš, drevja itd.

„Car Aleksander II. pred Plevno.“ Slika nam predočuje opazovanje carja Aleksandra II., ko se je napala Plevna. Uže rano peljal se je car na holm, s katerega opazoval je uže nekaj dnij nastreljevanje turških tvrdnjavic. Mej božjo službo, pri kateri so pop in vse spremstvo carjevo glasno molili, naj Bog ohrani armado rusko, začulo se je grmenje pušk v srednjem koloni: začel se je napad. Ko je car s spremstvom zajutrekoval, napil je: „Onim, ki se tam boré?“ Poročila z bojišča nijso bila ugodna; spremstvo carjevo postalo je nemirno. Car pak sedi na stolu z raztegnenima nogama, rokama, kakor da je

miren; a nepremakljivo zre v strašno daljino, kjer vidi se za črnim obnebjem blisk topov in pušk, od koder sliši se glasno klicanje: hurá napadnikov, in turški: allah, allah. Ker je celo bojišče zatemnelo od silnega dima, jezdil je car s spremstvom bliže; ko sta pa dve granati prifrčali mej njegovo spremstvo, vrnil se je car. Stoprv pozno v noči prišel je car v glaven tabor — bolestno ginen. Tako opisuje Vereščagin carjevo položenoje istega dne, ki je predočen na sliki.

Ko zagledaš na malej sliki vojaške grobokope, rusk lesen dvojnati križ, posili te solza in srce se ti topi, ko čitaš nad podobico v okviru rusk napis z zlatimi črkami: „Večnaja pamjat!“ Manje slike z ruskimi napisi: „Naši zemljanki na Šipke“, „Arest špijona“, „Poslednji prival“, „Naši mogili na Šipke“, predstavljajo razne prizore iz poslednje rusko-turške vojne, polne žive, a žalostne resnice.

Razen teh, ki so kot ilustrovana zgodo-

prenehalo je parlamentarno delovanje. In če se oziramo na razne zbornice in razmotrivamo njihovo delovanje, čuditi se moramo najbolj avstrijskemu parlamentu in vzdihniti s Hamletom: Nekaj je gnilega v državi Danske. Levica je delala škandale, nasprotovala vsakej vladnej predlogi, posluževala se najumazanejših sredstev, da bi vrgla zdanje pravično in za enakopravnost se boreče ministerstvo, levica hotela je na vsak način dobiti zopet v roke vladarstvo, da bi vse narodnosti slovanske zatirala in polnila sebično žepe — ovirala je parlamentarno uspešno delovanje. Desnica podpirala je vladu, borila se za enakopravnost — a dosegla je malo, da ne rečemo, nič. Bode morda dosegla več v novem letu? — V nemški zbornici nadaljeval se je boj mej strankami, Bismark plaval je mej njimi, zdaj se nagibajoč na to, zdaj na ono stran, predloge njegove niso našle podpore. Z Vatikanom nadaljevalo se je pogajanje, do svršetka nij prišlo. Vse delo je ostalo še nerešeno. — V Francoske delovalo je novo ministerstvo. Pri nastopu tega Gambettinega ministerstva se je oznanilo, da bode vpeljaval reforme; senat, cerkvena vprašanja, tunezijska ekspedicija, upravná revizija — vse še čaka rešitve v novem letu — Angleški parlament ima opraviti z jako važnim delom, s pomirjenjem Ircev. Vse je ostalo še pri starem. — Nobena zbornica nij v zdanjem zasedanji izvršila kaj posebnega, reči se skoro more: Na obzoru je to leto ostalo kot je prej bilo. — Razmere pa mej državami so prijateljske, vse želi občega evropskega miru — vsaka država opraviti ima sama s seboj v notranjem. Kaj bode prineslo novo leto? . . .

Poročali smo, da se je Taaffe pogovarjal s cesarjem, in denes prinašajo listi **zjednjene levice** uže obseg tega pogovora. Kje so vse to zvedeli? Nekov genijalni dopisnik v „D. Ztg.“ celo pripoveduje, da je videl iz cesarjeve sobe priti Taaffeja z razburjenim obrazom, kar je gotovo pomenilo, da ga presviti vladar nij prijazno sprejel, ker je vladu uzrok, da se je vnelo gledališče. Razburjeni Taaffe pa se je pomiril — in še ministruje, in ker nam sama „N. fr. Pr.“ zagotavlja, da je Taaffe neovrgljiv, nadejamo se, da bode še dolgo ministruval.

Vnanje države.

Poročali smo, da je rumunski prestolni govor napravil neprijetne utise na Avstrijo in pričakovalo se je, da se bodo te besede preklicale in se tako vsaj nekaj satisfakcije dalo Avstriji. A rumunski ministerski predsednik Bratianu ima drugačne pojme o satisfakciji. Mestu da bi bil preklical proti Avstriji obrnne ostre besede, govoril je jako pohvalno, da, laskavo o Avstriji in s komplimenti menil vse poravnati. To pa je napravilo le nasproten utis, razmere so se poslabšale.

V nemškem parlamentu se dogajajo navzlic vsej tolikanj po svetu hvalisanej taktiki

vina poslednje slovanske vojske, razstavljena je cela vrsta prekrasnih slik v velikej in manjšej obliki. Tudi tu se nam pokaže vsa moč svetoslavnega slikarja. Mojstrom se nam pokaže Vereščagin v arhitektoničnem in dekorativnem slikarstvu, kar je občudovati na slikah: „Molitev“ — veliki mogul molí v zasebnej džamiji ali mošeji; „Dveri Tamerlanove palače v Samarkandu“, „Dveri velike mošeje v Turkestanu“, Mramorno obrežje pri jezeru v Radšnuguru v srednej Indiji, Tač v Agri, — krasna mogila, ki jo je postavil šah Jahán nad grobom najljubše svoje žene; dodelana bila je stoprv od njegovega sina šaha Aurungziba v 17. stoletji. 20 tisoč delavcev zidalo je 22 let to krasno poslopje, notranji nakit templja v Buddhé (v zahodnem Tibetu), buddhistički samostan Hemis v Ladaku (v zahodnem Tibetu), slopi podzemeljskega templja v Adjanti z ostanki stare slikarje, „Moti Mosjid“ (tempelj iz biserov) v Agri itd. V slikanji krajev je Ve-

vender kaj mični prizori. V petek bila je debata o vplivanji na volilce pri volitvah in v tej debati govoril je Richter „o brutalnem zatiranji narodove volje“, Virchov govoril je „o oficijoznih bedakih, pomanjkanji duševne zavesti, o oficijoznem blatu, ki ga zaničuje“ in mnogo takih nemško-parlamentarnih izrazov se je čulo. Poljski poslanec je dejal, da pač nemški parlament se nij nič učil od poljskega.

Turčija oklenila se je, kakor utopljenec bilke, misli, da bode sklenila z Nemčijo zvezo in da jo bode ta varovala pred drugimi vlastmi in jej pomagala do Bog zna kolike slave. V sultanovih možganih se je utrdila misel, da bode šel z Bismarkom proti Francozom: Na spomlad prijel jib bode Bismark na Renu, Turčija pa bode zmagonosno razvila svojo zastavo na obalah severne Afrike. Bolni mož sanja res kaj lepe sanje o bodočnosti.

Dopisi.

Iz Kamnika 19. dec. (Javna zahvala.) Večerna zabava, katero je 11. decembra priredil slavni čitalnični odbor v korist tukajšnje šolske mladine, se je jako dobro obnesla. Presrčno zahvalo za to izrekata ravnateljstvu 4 razredne deške in dvorazredne dekliške šole sl. čitalničnemu odboru, vsem p. n. šolskim prijateljem in dobrotnikom, ki so pripomogli napraviti šaljivo loterijo in slednjič vsem, ki so se oni večer udeležili veselice in tako z združenimi močmi pripomogli, da je došlo za omenjeni preblagi namen nad sto goldinarjev čistega dobitka, ki se bode obrnil za obleko, katera se bode v novega leta dan razdelila mej revne učence in učenke omenjene šole. Hvala in čast pa tudi vsem p. n. gospem in gospicam, katere zdaj izdelujejo ono obleko in vsem dobrotnikom šolske mladine, ki so še pozneje poslali darila v denarji in jih še donašajo. Bog nam ohrani še mnoga leta mile naše dobrotnike!

Iz Ptuja. [Izviren dopis.] Skupščinska seja okrajnega zastopa ptujskega vršivša se na 12. dan tega meseca daja vzpet neko puhlo pojasnilo o onej svojti ptujskega mesta, katera še bi vedno rada bila zapovednica ne samo Ptuju, nego tudi vsemu okraju; občinski mestni odbor zvalil se je v močnik na hrbet. Mestne občine zastop želel je občinske naloge nastaviti na 30%, in zato dal je proračun na pregled deželnemu odboru, kateri nij ničesar prigovoril in dotični proračun izročen je bil na dovoljenje okrajnemu zastopu, kateri je po poročevalci g. drji. Gregoriči predlagal samo 25%, dokazavši iz pojedinih stavkov, da je ta številka zlata sredina in zadostuje mestnim

reščagin nedosegljiv. Kako neopisljive lepe so n. pr. slike: Pred solnčnim vzhodom (iz Kašmirskega jezera), po solnčnem zahodu od malega jezera pri Delhiju, plaz na poti iz Kašmira v Ladak (26.000' visok). Kolike vrednosti v narodopisnem oziru so podobe: žena iz Ladaka, ki je omožena s petimi možmi na jedenkrat (polyandrie), razni fakiri, duhovniki, ki za Boga časte ogenj, jezdec iz Dšepura, mož in žena iz Kašmira, lama, t. j. buddhistički duhoven. Preoblekel se je za Boga; glava je kompcija iz raznih zverskih glav; v zrak štrle volovski rogovi, gobec je pasji na konci z zakrivljenim kljunom; dalje indiški Mohamedanec, razni banije, to so duhovni verske sekte, kojim vera prepoveduje klati ali uničevati živino, ali katere druge živalice — tudi bolhe ne — itd.

Vse te slike so iz Indije, v katerej je slikar bavil se več časa.

Cela vrsta slik je tudi iz Turkestanu, ki se odlikujejo po zanimljivosti predstavljajočih

potrebam, ker nekateri stavki so više vpisani v proračunu, negoli je resnica, recimo: svečava kaže v proračunu 2000 gld. stroškov, a istinito prevzeta je za 1200 gld., tore ukan za 800 gld.; pri nekem drugem stavku dokazal je poročevalec razliko za 1000 gld., in vzpet na drugem torišči za 400 gld., tore površno računajoč javlja se razloček od resnice za 2200 gld., vrhu tega še je tudi obrestni nastavek Štajerskej hranilnici kriv. Gosp. Pisk kot branitelj in brezrazložni zagovornik tega sešvedranega hapaka naglaševal je samovlastnost mestne občine, tore okrajni zastop nema pravice kratiti jej samodločilnosti, kar bi se v danem slučaju reklo občino devati pod skrbstvo; po govornikovem mnenji nema pre okrajni zastop nikakše pravice pretresati in rešetati proračuna, nego sme vršiti samo oblično pravo, to je reči da ali ne. Jeli deželni odbor odobril proračun, kako se potem drzne okrajni zastop ovire delati? Tako piska Pisk. Pritrjujem, da je mestna občina ptujska samovlastna, ali avtonomija nij v tem, da bi odbor predlagal krive proračune na kvar svojim soobčanom, in istim mustače bril, nego avtonomija je svoboda dopuščajoča po vlastnih zakonih živeti. Hoče li okrajni zastop o proračunu, oziroma o nalogah da ali ne izreči, mora imeti podatke, in te ponuja kritični pregled tekočih stavkov. Poziv na odobrenje proračuna po deželnem odboru je povse otel, ker deželni odbor pri občinskih računih malo ali ničesar ne stori; vsaj videl sem račun in v rokah imel, kder je bil jedini predstojnik podpisan, a stavki v računu navajeni lažljivi ter brez prilog, pak nikomur nikaj; nikdor nij opominal občinskih zastopov na redno in postavno polaganje računov. Tu nastaja resno prašanje, zakaj pa se morajo občinski računi predlagati okrajnemu zastopu in deželnemu odboru? Občine lagodno gospodareče nagloma ubožavajo. a dotične oblasti vse v nemar puščajo! Slovenska večina glasovala je za 25% a nekateri meščanje radujoči se znižanju obse-

deli so . . . . . Blagi slovenski kmet! sedaj itak previdivač brijače zijake, kateri so te k sebi slepili in norili, in od tebe vzdigneni na tvoja ramena tlačili tebe in druge občane kričeči: mi smo pravi in svetli Kristusi, a vaši voditelji mračnjaki; mnogo jih je verjelo, a sedaj itak leščeče pokazano njihovo zavodljivo antikristje. Zagvozde zabijajoči med slovensko duhovništvo in slovensko ljudstvo zolili so na ves

ljudij in predmetov. Tu vidiš na tleh sedečega trgovca, kojega vsa roba je valjda 2 gl. vredna; Indijec iz Samarkanda, ki posojuje denar za 200—300%; kalmikiški vojak, ki le takrat ne kadi, kadar spi; tabor na potovanji: veljblod, konji, voli nosijo v gorovje vse premoženje nomadov, kadar je v dolinah nastala vročina; razni derviši ali divani (norci), redovniki-prosjaki; njih obleka obstoji iz naprosjanih cunj raznih boj; te si skrpajo, ter s širokim pasom prepašejo; na glavi jim čepi visoka špičasta kapa. Vsi žró in kade hašiš ter opijum; dalje kineška neredna kavalerija; srednjeazijski politiki — najljubši posel teh lenuhov je, da sedé v štacunah za opijum, kadé hašiš in razgovarjajo se o politiki; kirgiški jezdec, derviši, kalmiki, pravi Mongoli — dalje afganski vojaki, kirgiški lovci, prodaja dečka pri trgovci s sužnji, prosjaki in Damankanda, nomadov pot v planine, čez Tian Shan, dveri kineškega vrta, kineški polkovnik, glavar lamov (duhovnov buddhističkih kalmikov) ki je

glas. ne hodite s svečeniki, imevši namen, da bi s kmetom lahko po svojej volji sukali in pometali brez pazljivih pastirjev in vestnih stražnikov. Okleni se oberočkama svojih iskrenih prijateljev in razumnikov slovenskih, kateri se istinito trude za tvojo blagost, a pogubne sleparje nemškutarske preziraj kot zlobnike.

Z Dunaja 17. decembra. [Izv. dopis.] (Slovansk koncert.) V dvorani Bösendorferjeveje bilo je 15. t. m. zbrano precejšnje število slovanskega občinstva, da prisovstuje produkcijam slovanskega pevskega društva Veliki česki plakati na Dunaji vabili so uže cel teden na to „koncertno besedo“. Da je slovansko pevsko društvo za svojo letošnjo „besedo“ Bösendorferjevo dvorano izvolilo, ima svoje uzroke. V tej dvorani prirejajo se najboljši koncerti, producirajo se razni umetniki najboljšega glasu.

Pred leti je to društvo sodelovalo z dvema nemškima pevskega društvoma v tej dvorani; takrat je to društvo nadkrililo obe nemški z izbornim svojim petjem — to so priznali dunajski najboljši i. e. najstrožji nemški kritikarji.

Koncert od četrtka sme se šteti mej najboljše, kar jih je bilo v tej dvorani letošnjo saisono.

Na vsopredu bila je takrat prva točka — slovenska. Pel se je namreč A. Nedvčdov „Pozdrav“, krasen zbor z bariton-solom, ki ga je pel vrl slovensk baritonist g. Stanko Pirnat. Pevci peli so ta zbor izborno lepo; Pirnatov bariton očaral je občinstvo

Nova skladba vrlega pevovodje slovanskega pevskega društva A. A. Buchte „Srce tica“ (srbska pesen) napravil je zelo prijeten utis. Tudi J. R. Rozkošnyjev češk zbor „Opuščeni“ dosegel je lep uspeh. Sopranistka gospica Ana Hradil pela je arijo iz „Figaro's Hochzeit“: Non si più cosa non, in Marchesijev: „Johanna Walger“. Krasen glas pevke pohvalilo je vse občinstvo z obilnim ploskom. Pevka morala je večkrat na oder ter zapelá slednjič dve česki narodni pesni, kar je uže veliko navdušenost občinstva silno pomnožilo. G. E. Löwenberg izbudil je s svojim virtuoznim igranjem na glasovirji toliko lepih čutov, kakor se to posreči le redko kakemu pijanistu. Mož se mora mej najboljše pijaniste šteti, kar jih ima Dunaj. Mimogredé omenim, da je Löwenberg bivšo letno saisono igral v Parizu, Londonu, Madridu in drugih mestih ter bil povsodi občudovan. Znamenje velikega uspeha je to, da je na tem

ob jednom tudi čarobnik, prorok, ustekiški jezdec in druge.

Nad grobom Tamerlana v Samarkandu postavljena je krasna mošeja; nad prostorom, kjer leži slaven vladar srednje Azije, je zelen kamen. Rakev bila je iz belega mramorja, mošeje krile so porcelanaste plošče.

Vereščagin naslikal je tudi iz vojne v srednji Aziji zanimljivo podobo. Številce ruskih vojakov napade nenadoma velika četa Azijatov. Rusi stopijo v krog, ter streljajo, kar jim je moč na napadnike, ki so v polnem diru proti Rusom. Pade jih mnogo na strani napadnikov iz male četice Rusov; na tleh leže mrtva trupla, mnogo jih umira; za rusko četo so šatori, a v ozadji visoke gore. Slika je velika in polna živih efektov.

Na velikej podobi je tudi naslikano, kako v Aziji slavé zmago.

Pred slavolokom so v polukrogu v zemljo zabiti visoki drogi, a na teh natakne so

potovanji prinesel čistih 35.000 gld., vrnivši se na Dunaj.

Prav nepopisljiv uspeh dosegel je ta večer gospod Adolf Brodský, profesor na moskovskem konservatoriji. To vam je istinito fenomenalen vijolinist. Uže pred 16. leti je kot učenec dunajskega konservatorija igral v slovanskem pevskega društvu, čez nekaj let drugič, a v četrtek tretjikat. Ko je nedavno v dunajskem filharmoničnem društvu igral, osupnil je s svojo umetnostjo — in vender so bili nekateri, ki so mej velikim ploskom začeli sikati. Zakaj? Brodský je imel posnemanja vredno „drznost“, da je kot Slovan — on je rodom Čeh — za nemško občinstvo igral samo ruske skladatelje. Dunajsko nemško občinstvo je tolerantno ter spoštuje umetnika, naj ga prinese tudi ruski veter. Da se mej tem občinstvom vedno nahaja par patentiranih slovanzrcev, je ob sebi razumljivo. Ko je v slovanskem pevskega društvu v četrtek nastopil, bil je koj z burnim ploskom sprejet. Igral je P. Čajkovskijev „Andante“ in P. Sarasatejev „Zapateado“ iz španskih plesov. Gromovitega ploska nij bilo ne konca ne kraja — zahvalit se je prišel trikrat — a občinstvo še nij nehalo z ovacijami.

V občje je glas: Brodský mora se prištevati mej največje umetnike, kar jih ima svet.

Poslednja dva zbora: Lawrowskijev „V čužine“ (malorusk) i Horejšekov „Jadna draga“ (hrvatsk) pela sta se precizno.

Velika dvorana bila je sicer na pol prazna, kar je zakrivil se ve da največ požar v „ring-theatru“, kajti od onega večera prazna so gledališča, koncerti morajo se odlašati in slovansko pevsko društvo bilo je prvo, ki je po groznej katastrofi pelo v Bösendorferjeveje dvorani.

Tudi pevcev bil je mal broj (k večjemu 40) — se ve da so to bili sami izborni pevci. Slovenskih pevcev sodelovalo je 8 — skromno število za najmenj 30 na Dunaji bivajočih slovanskih pevcev — a še ti so razen jednega samo stari pevci. Dve leti so gimnazije na Slovanskem slovanskemu pevskega društvu dale samo jednega pevca. Iz tega je prvič razvidno, da se na gimnazijah na Slovanskem petje silno zanemarja, drugič, da kar mladega zaroda prihaja na dunajsko vseučilišče, je žalostno število taci, katerim se na gimnaziji nij ukoreninila domoljubna dolžnost. Pa kaj pomaga tarnanje, ko je celo marsikateri zelen les v sredi gnil. Ko je tajnik „Slovenije“ prosil za podpisovanje malih doneskov za Jurčičevo aka-

glave, ki se jih zmagalci odsekali premaganim. Silna množica zbrana je v polukrogu, v katerem „mola“ t. j. duhoven, pridiguje o predmetu: „Tak poveljevast Bog“. Za stoječim ljudstvom so veljblodi, konji, osli, na teh sedé mogotci.

Vladarjem in mogotcem posvetil je Vereščagin sliko: Apoteoza vojne, z ruskim napisom: „Apoteoza vojni, posvjaščajetsja vsjem zavoevateljam prošedšim, nastojaščim i buduščim“. Slika kaže visoko piramido iz človeških čepinj. Na čepinjah kljujejo gavrani. Na brzozavnih drogih, na golem drevji — povsod je videti samo gavrane. V ozadji je mesto, gore. Take spomenike postavili so si Tamerlan in tudi drugi mali in veliki mogotci srednje Azije.

Razen teh slik razstavil je Vereščagin okolo sedemdeset narisov iz male Azije, mnogovredne drobnosti etnografske, zemljepisne, graditeljske in kulturne vrednosti, katere je nabral na svojem potovanji v Aziji.

demijo, odrezal se je podpredsednik literarnega društva g. K.: Za Jurčičevo slavnost ne podpišem nič, ker nijsem ud „Slovenije“. Bog pomagaj in razsvetli jedenkrat pamet nekaterim literarnim možem!

Domače stvari.

— (Hrvatski listi) izražajo našim deputacijam, ki so se udeležile pogreba Avgusta Šenoa, v gorkih prijateljskih besedah zahvalo. Pač se lahko veselimo, da seme, katero je sejal Bleiweis in Šenoa, nij palo na peščena tla, da bode prijazno dozorelo in prineslo plod — vzajemnost, zjedinjenje z bratskim nam narodom hrvatskim. Do zdaj nas je ločila Sotla, zdaj naprej nas tudi ta ne sme več ločiti, vse sile moramo vporabiti, da gremo jedno pot — pot slovanstva!

— (Lov.) V nedeljo podalo se je več ljubljanskih lovcev na Gorenjsko kjer so na Javorniku srne streljali. Pri lovu tem ustrelilo se je 30 srn; mej temi samo deset srnjakov

— (Društvo uradnikov.) Prvo občno društvo uradnikov Avstro-Ogrske naznanja o svojem premoženji: V meseci novembru t. l. došlo je 403 novih zavarovanskih ponudb s 454.753 gld. glavnice in 2093 gld. rente, a sklenilo se jih je 336 novih zavarovanskih pogodb s 371.185 gld. glavnice poleg letne rente s 1953 gld. V prošlih 11 mesecih tega leta pomnožilo se je število novosklenenih zavarovanskih pogodb za 3776 s 3.766.030 gld. kapitala poleg 25.337 gld. letne rente. Vkup je bilo dne 30. novembra v moči 36.424 polic s 34.785.335 gld. zavarovanega kapitala in 95.376 gld. letne rente, od katerih pa se je 749.412 gld. kapitala in 9046 gld. rente dru-god zopet zavarovalo. Ker so zavarovanci umrli, prenehalo je v tem letu 393 zavarovanskih pogodb in se je izplačalo iz njih 332.550 gld. Za mesec november so znašale premije 70.077 gld.

Narodno-gospodarske stvari.

Tržaška rastava.

Bodoče leto obhajala se bode petstoletnica, odkar je pripadel Trst k Avstriji. Kakor je bilo uže v listih naznanjeno, sklenilo je več tržaških meščanov ta dan poslati z razstavo. Začetkom junija sešel se je zbor, da se pogovori o tej zadevi in je principijelno sklenil, da se napravi razstava. Ta zbor subskribiral je znatne zneske za pokritje stroškov in naročilo se je odseku, naj razmotruje razstave načrt in se posvetuje o izpeljavi.

Od tega časa delovalo je več oddelkov tega odbora na razne strani, tako da je bilo

Zastopana je torej po slovanskem slikarji ne samo umetnost, temveč tudi veda — v dunajskeje umetniškeje hiši.

Preden končam, naj še navedem, da je Vereščagin prvi umetnik na Dunaji, ki je za ogromno svojo razstavo postavil najnižjo vstopnino — po dnevu 10 kr. za osobo, na večer po 20 kr. pri električneje razsvitljavi.

Zaradi tega dejanja Vereščaginovega so dunajski umetniki raz sebe, ker te davi le preveč „auri sacra fames“.

Mej tritedensko Vereščaginovo razstavo prišlo je v umetniško hišo nad 100.000 obiskovalcev; katalogov morali so tri natise napraviti, — vseh skupaj se je prodalo 41.000 katalogov!

Tako velikanskega uspeha nij do sedaj doživel še nobeden drug umetnik!

Radoslav Pukl.

mogoče, da se je v 12. dan meseca septembra in 19. novembra vršila glavna seja vseh odsekov, pri kateri so se na podlagi priprav konkretni sklepi ukrenili. Omenjene priprave pokazale so jako prijeten rezultat. Našel se je prostor (kar je bilo pri tržaških razmerah najtežja naloga), na katerem se more v primernih prostorih napraviti razstava. Ta prostor je na morski obali tik sprehajališča St. Andrea proti boki Muggia. Tu se bode morje zasulo in dobilo se bode suhega sveta okolo 60000 m. Na tem prostoru se bodo vsled načrta v slednji seji sprejetega postavila poslopja, katera bodo okolo 25.000 m. prostora pokrivala.

Vrhu tega, da je s to kombinacijo dobilo se dovolj prostora, ima ta misel še to prednost, da dobi razstava vsled krajevne lege še posebno zanimljivost, kar se do zdaj pri nobeni razstavi ni zgodilo. Na jedni strani razstavnih poslopij je divno sprehajališče s senčnatim drevjem, pred njimi razširja se prostrano krasno morje; z lepim razgledom na Miramare in Duino, na levi pa je boka Muggia. Blizu razstave je tudi morsko kopalnišče, ki bode razstavi dajalo posebno mičnost.

Ob enem so natančna in vestna preiskavanja pokazala, da se poslopja lahko izvrše do 1. junija 1882 in tedaj instalaciji izroče.

(Konec prih.)

Vabilo na naročbo.

„Slovenski Narod“ dokončal bode ravnokar XIV. svoj tečaj; s prvim januarjem pa bode pričel izhajati v večji in političnemu dnevniku dostojnejši obliki. Pomnožen mu bode obseg in uredništvo skrbečo bode, da se čitajočemu občinstvu podajajo primerni uvo d n i članki, zanimljiva in vestna poročila o državnega zbora zasedanjih, tehtni politični razgledi in temeljiti izvorni dopisi.

Novo uredništvo obračalo bode največjo svojo pozornost na listek, brez katerega se niti jedna številka izdala ne bode. Tako s prvo številko pričel se bode objavljati Turgenjeva krasen roman „Nov“, kojega prevod je uže v rokah uredništva.

Naročili so se tudi redni telegrami, tako, da bode naš list odslè vsak dan prinašal najnovejše vesti. Zategadelj dotiskal se bode vsak dan uže do petih popoldne ter se potem takoj z večer oddajal ljubljanskim naročnikom.

Gg. naročnike, katerim s koncem tega meseca naročnina poteče, prosimo, da jo o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slovenski Narod“ pošiljamo samo onim, ki naprej plačajo naročnino:

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13	gld. — kr.
„ pol leta	6	„ 50 „
„ četrt leta	3	„ 30 „
„ jeden mesec	1	„ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	16	gld. — kr.
„ pol leta	8	„ — „
„ četrt leta	4	„ — „
„ jeden mesec	1	„ 40 „

Znižana cena za gg. učitelje in dijake odpade po novem letu.

Upravništvo „Slov. Naroda“.

Tuji:

15. decembra:

Pri Slonu: Schub z Dunaja. — Dragan iz Beljaka. — Šebenher iz Rakeka.

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Pri Maliči: Escales z Dunaja. — Gantar iz Kočevja. — Kraus iz Zagorja.

Tržne cene

v Ljubljani 21. decembra t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 26 kr.; — rež 6 gld. 18 kr.; — ječmen 4 gld. 71 kr.; — oves 3 gld. 25 kr.; — ajda 4 gld. 71 kr.; — prosó 4 gld. 87 kr.; — koroza 6 gld. 20 kr.; — krompir 100 kilogramov 02 gl. 68 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; masla kilogram — gld. 96 kr.; mast — gld. 82 kr.; — špeh frišen — gld. 62 kr.; špeh povojen — gld. 76 kr.; — jajce po 3 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjske meso 50 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 68 kr.; — slame 1 gld. 96 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 7 gld. — kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 21. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77	gld. —	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	„ 90	„
Zlata renta	93	„ 55	„
1860 drž. posojilo	133	„ 25	„
Akcije narodne banke	845	„	„
Kreditne akcije	356	„ 60	„
London	118	„ 80	„
Srebro	—	„	„
Napol.	9	„ 42	„
C. kr. cekini	5	„ 61	„
Državne marke	58	„ 20	„

Št. 15.997.

(730—1)

Razglas.

Visoka c. kr. deželna vlada je z dopisom dné 10. novembra t. l., št. 8598,

14. januarja 1882

kot tist dan določila, ko se bodo domači žrebci iz političnih okrajev mesta Ljubljane in okolice ljubljanske, ki se hočejo za pleme rabiti, pregledovali.

To se lastnikom žrebcev iz omenjenih političnih okrajev naznanja s pristavkom, da se pregled določeni dan ob 9. uri popoldne v tukajšnji živino-zdravilnici na Poljanskej cesti prične in da se dotične tiskovine za zapisnik in izkaze kot dosihmal v tiskarni Klein in Kovač dobodo.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 16. decembra 1882.

Župan: Laschan.

Za Ljubljano in deželo se pod ugodnimi pogoji takoj

v službo sprejmó zanesljivi agenti

za renomirano zavarovalnico — za življenje in proti ogenju. Ponudbe pod naslovom: „Zavarovalnica A. C.“ poste restante v Ljubljani. (731—1)

Winterjeva sladčičarna,

na Preširnovem trgu h. št. 2,

priporoča svojo bogato zalogo

za božična darila

in (720—3)

za božična drevesca,

kakor tudi korovajčke in potvice.

Dr. Pattisonova

vata proti protinu

takoj zmanjša in hitro ozdravi (579—6)

protin in revmatizem

vsake vrste, kakor: obrazne, prsne, vratne in zobne bolečine, protin v glavi, rokah ali v kolenih, trganje po udih, bolečine v hrbtu ali na ledji.

V zavitkih po 70 kr. in polzavutkih po 40 kr. se dobi pri **Trnkoczyjl**, lekarna „pri samorogu“ v Ljubljani.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliči,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrple ude in teže itd., malo časa čó se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetú zoper trganje po dr. Maliči“ v zraven stojóim znamenjem; 1 steklenca 50 kr., pravega prodaje samo (335—13)

lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnko czyja na Mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

Naložilne in spekulacijske kupčije

v vseh kombinacijah se po prijazno ree.uth in diskretno po originalnih kurzih oskrbe po banénej hiši administracije „Leithe“ (Halmai), Dunaj, Schottenring 15. (620—15)

Augenblicks-

Drucker

D. R. P. No. 14120. — K. K. Östr. Privilegium No. 9161. Dem wegen seiner in jeder Hinsicht bewährten Vorzüglichkeit die silberne Preismedaille nebst Diplom von der Wiener Ausstellung verliehen wurde, ist der einzige patentierte Copirapparat mittelst Buchdruckfarbe. Derselbe liefert auf trockenem Wege ohne Presse in fast unbeschränkter Anzahl, gleichschärfe, tief schwarze (auch bunte) unvergängliche Abzüge, welche auch einzeln im ganzen Weltpostverein Porto-Vergütungen genießen. Der „Augenblicks-Drucker“ läßt alle bisherigen Copirapparate als: Hectos, Autos, Poligraphen etc. weit hinter sich, erreicht die autogr. Weisse an Leistungsfähigkeit, übertrifft solche aber an Schärfe der Abzüge und durch Einfachheit und Billigkeit. Prospective Zeugnisse und Originalabzüge etc. gratis und frei. Reichertberg i. Böhmen. **Steuer & Dammann.**

(732—1)

Uže 14. januarja

tretje srečkanje 3% kneževskih

srbskih srečk

od leta 1881 à 100 frankov v zlatu.

Vsakratni glavni dobitek

frankov 100.000 v zlatu.

Srečka daje 3% obresti v zlatu.

Najmanjši dobitek 100 frankov v zlatu. Dobitki in obresti se na Dunaji, v Budapešti, v mnogih provincijalnih mestih, kakor tudi v Belgradu in v skoro vseh evropskih glavnih mestih brez odbitka izplačujejo.

Orig. srečke proti kasi à 46 gld. poleg 60 kr. kuponskih obrestij.

Prejemni listi

se vplačujejo v 14 mesečnih obrokih à 3 gld. in z ostalim obrokom 4 gld. kupec dobi

pri prvej vplačitvi 3 gld. (727—2)

nerazdeljeno pravico igrati.

Pri dné 12. novembra vršócem se prvem srečkanji 3% kneževskih srbskih srečk bili so glavni dobitki frankov 100.000, 10.000 in 4000 v zlatu dobljeni mej srečkami, katere je prodala naša hiša, in zelo kulantno eskomptirani.

Wechslergeschäft der Administration des

WIEN, Wollzeile 10 und 13. „MERCUR“ Ch. CHON, Wollzeile 10 und 13.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.